

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΟΥ0150)

Διάλεξη 10:
Δημοσιονομική και Νομισματική Πολιτική
20/12/2018

Μαρι-Νοέλ Ντυκέν (Duquenne)
Καθηγήτρια ΤΜΧΠΠΑ
η-ταχυδρομείο: mdyken@uth.gr
Τηλ.: 24210-74438
Γραφείο Γ6

- ▼ **Δημοσιονομική πολιτική** : αυξομείωση των κρατικών δαπανών (G) ή/και αυξομείωση των φόρων (T).
- ▼ **Νομισματική πολιτική** : μεταβολή της ποσότητας του χρήματος με άμεση επίδραση στο ύψος του επιτοκίου.

(A)

**Σημασία της οικονομικής
πολιτικής**

Σημασία της οικονομικής πολιτικής

- ▼ Αν υπάρχουν «θεωρητικά» αυτόματοι μηχανισμοί με βάση τους οποίους η οικονομία μπορεί να γυρίζει σε θέση ισορροπίας (Συνολική ζήτηση = Συνολική Πρόσφορα), η ισορροπία δεν αποτελεί οπωσδήποτε επιθυμητή κατάσταση.
 - Το σημείο ισορροπίας μπορεί να συμπίπτει με σημαντική ανεργία.
- ▼ Πολλοί παράγοντες μπορούν να αποτρέψουν την πλήρη απασχόληση και επομένως την επιθυμητή ισορροπία, όπως:
 - Ατελή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς,
 - Οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα,
 - Θεσμικοί παράγοντες,
 - Εξωτερικοί παράγοντες (σημαντικά γεγονότα στο εξωτερικό ή στην παγκόσμια οικονομία),
 - Αβεβαιότητα.

(B)

**Οι βασικοί στόχοι της
οικονομικής πολιτικής**

Βασικοί στόχοι της οικονομικής πολιτικής

- ▼ Οι σημαντικότεροι στόχοι της οικονομικής πολιτικής είναι:
 - Η πλήρης απασχόληση του εργατικού δυναμικού (καταπολέμηση της ανεργίας)
 - Η σταθερότητα των τιμών (καταπολέμηση του πληθωρισμού)
 - Η οικονομική ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας (αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ),
 - Η μείωση των οικονομικών ανισοτήτων (καλύτερη κατανομή του εθνικού εισοδήματος)
 - Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας στη παγκόσμια αγορά (αύξηση των εξαγωγών)
 - Η προώθηση της τεχνολογικής προόδου και γενικότερα της καινοτομίας

(Γ)

Η δημοσιονομική πολιτική

Δημοσιονομική Πολιτική

- ▼ Η δημοσιονομική πολιτική ασκείται κυρίως με την αυξομείωση των κρατικών δαπανών (G) και την αυξομείωση των φόρων (T).
- ▼ Οι κρατικές δαπάνες (G) αποτελούν μέρος της συνολικής ζήτησης που προσδιορίζει το μέγεθος του ΑΕΠ και του εισοδήματος των ατόμων.

$$AD = C + I + G + X$$

- ▼ Το είδος των κρατικών δαπανών ποικίλλει:

- ↗ Κατασκευή υποδομών

- ↗ Δαπάνες εκπαίδευσης

- ↗ Δαπάνες υγείας

- ↗ Δαπάνες άμυνας

- ▼ Επίσης το είδος των φορών ποικίλλει:

- ↗ Φόροι εισοδήματος,

- ↗ Φόροι κερδών

- ↗ Φόροι επί της κατανάλωσης (ΦΠΑ, φόροι στη βενζίνη, στα τσιγάρα κ.ά.),

Δημοσιονομική Πολιτική

- ▶ Η αύξηση των δημοσίων δαπανών (G) οδηγεί βραχυπρόθεσμα στην αύξηση της συνολικής ζήτησης και του ΑΕΠ. Μακροπρόθεσμα, η επίπτωση στην ανάπτυξη μπορεί να ποικίλλει διότι υπάρχει τον ενδεχόμενο αύξησης του πληθωρισμού.
- ▶ Η αύξηση των φορών (T) μειώνει το διαθέσιμο εισόδημα των πολιτών με αποτέλεσμα την μείωση της κατανάλωσης και επομένως της συνολικής ζήτησης, ενώ ταυτόχρονα έχει επίδραση στις δυνατότητες αποταμίευσης των ατόμων.
→ (G) και (T) έχουν αντίθετη επιρροή στις συνολικές δαπάνες και στον ΑΕΠ
- ▶ Πλεονέκτημα της δημοσιονομικής πολιτικής: επιδρά στη συνολική ζήτηση και επομένως έχει οπωσδήποτε αποτέλεσμα (όμως ο βαθμός αποτελεσματικότητας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες).
- ▶ Μειονέκτημα της δημοσιονομικής πολιτικής: η άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής συχνά απαιτεί χρόνο, ειδικά ως προς την αύξηση των δημοσίων δαπανών. Η διαδικασία παίρνει χρόνο και στη φάση της απόφασης και στη φάση της εκτέλεσης → μεταξύ την περίοδο απόφασης της κρατικής δαπάνης και την περίοδο εκτέλεσης της μπορεί η οικονομική κατάσταση να έχει αλλάξει σε σημαντικό βαθμό με κίνδυνο στην αποτελεσματικότητας της απόφασης.

(Δ)

Η νομισματική πολιτική

Νομισματική Πολιτική

- ▼ Η νομισματική πολιτική αφορά τη μεταβολή της ποσότητας χρήματος που προσφέρει η Κεντρική Τράπεζα.
- ▼ Τρεις είναι τα εργαλεία της νομισματικής πολιτικής.

- **Πολιτική της ανοικτής αγοράς:**

Αγορά η πώληση τίτλων από την Κεντρική Τράπεζα. Όταν η Κ.Τ. αγοράζει τίτλων από εμπορικές τράπεζες ή επιχειρήσεις, αυξάνει την ποσότητα χρημάτων στην οικονομία και δίνει στις εμπορικές τράπεζες τη δυνατότητα να παρέχουν περισσότερα δάνεια.

- **Προεξοφλητικό επιτόκιο:**

Προεξοφλητικό επιτόκιο = επιτόκιο με το οποίο η Κ.Τ. δίνει δάνεια στις εμπορικές τράπεζες.

- **Ποσοστό των υποχρεωτικών καταθέσεων:**

Ποσοστό των καταθέσεων των πελατών τους που οι εμπορικές τράπεζες είναι υποχρεωμένες να διατηρούν σε ρευστά διαθέσιμα. (η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – ΕΚΤ τον όρισε στα 1% από το 2012, ενώ πριν ανερχόταν σε 2%).

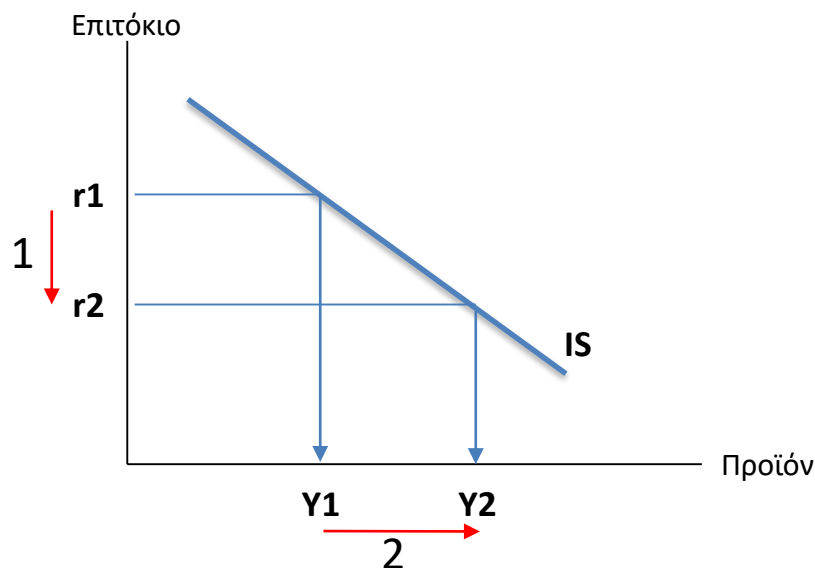
Για κάθε κατάθεση 100€, η εμπορική τράπεζα είναι υποχρεωμένη να διατηρεί 1€ σε ρευστή μορφή ενώ μπορεί να χρησιμοποιεί τα υπόλοιπα 99€ προσφέροντας δάνεια.

(Ε)

Το υπόδειγμα IS-LM

Καμπύλη IS: Ισορροπία στην αγορά αγαθών

- ▼ Η αγορά αγαθών είναι σε ισορροπία όταν η συνολική ζήτηση = συνολικό προϊόν (συνολικό εισόδημα).
- ▼ Αυτό σημαίνει επίσης Επένδυση (Investment) = Αποταμίευση (Saving)

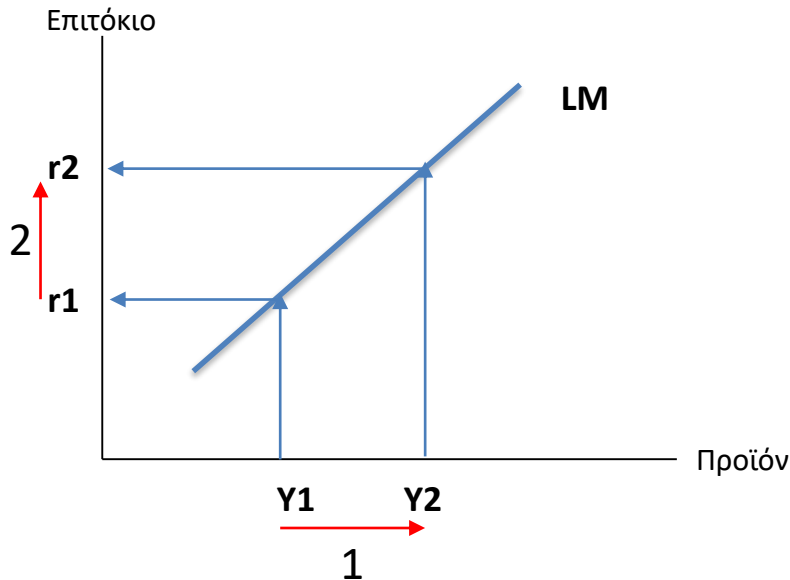
Η καμπύλη IS δείχνει όλα τα σημεία ισορροπίας στην αγορά αγαθών, για διαφορετικά επίπεδα επιτοκίου.

Όταν το επιτόκιο (r) πέφτει
(*ceteris paribus*)

- ➔ Αύξηση της Κατανάλωσης και των επενδύσεων (Ζήτηση)
- ➔ Αύξηση του ΑΕΠ και του εισοδήματος (Y)

Καμπύλη LM: Ισορροπία στην αγορά Χρήματος

- Η αγορά χρήματος είναι σε ισορροπία όταν η ζήτηση χρήματος (L) = προσφορά χρήματος (M) από την Κεντρική Τράπεζα.

Η καμπύλη LM δείχνει όλα τα σημεία ισορροπίας στην αγορά χρήματος, για διαφορετικά επίπεδα επιτοκίου.

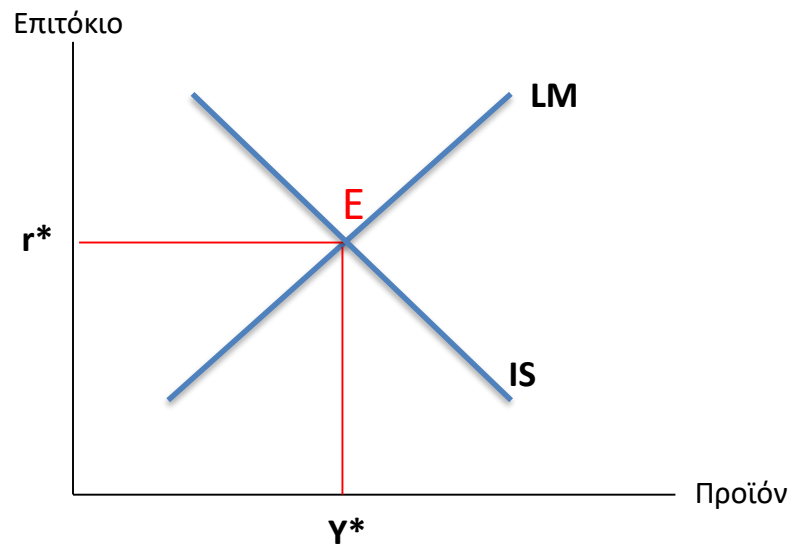
Όταν το προϊόν (Y) αυξάνει

(*ceteris paribus*)

→ Αύξηση της ζήτησης
πραγματικού χρήματος

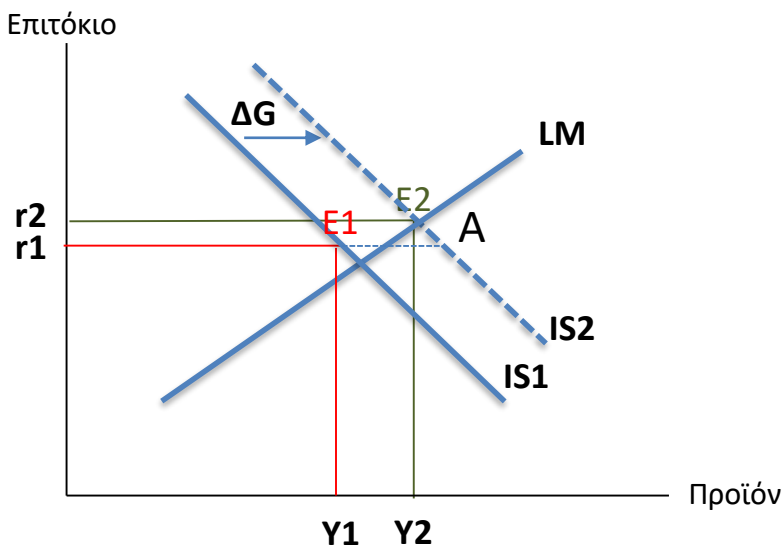
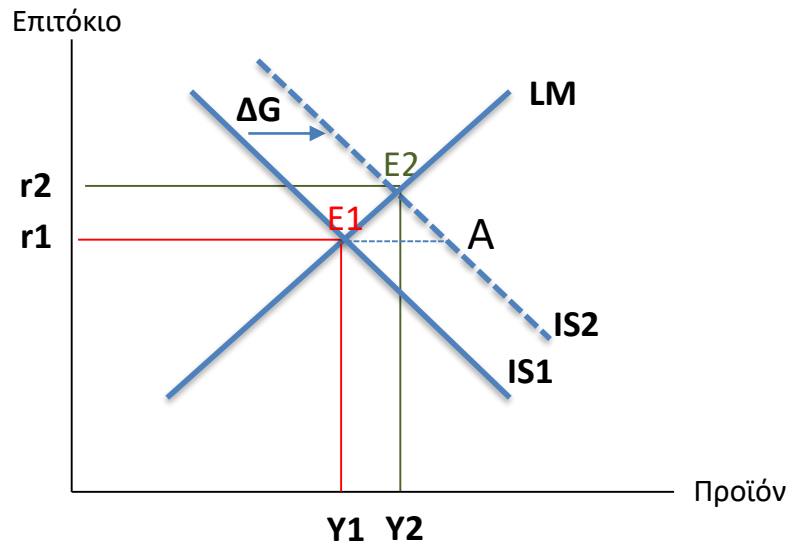
→ Αύξηση του επιτοκίου («τιμή» του
χρήματος)

Ισορροπία στις δύο αγορές: IS-LM

Υπάρχει ένα και μοναδικό σημείο (E) που εξασφαλίζει την ισορροπία και στις δύο αγορές ταυτόχρονα.

Επίπτωση της Δημοσιονομικής πολιτικής

Αύξηση των δημοσίων δαπανών

↓
Αύξηση της συνολικής ζήτησης στην αγορά αγαθών

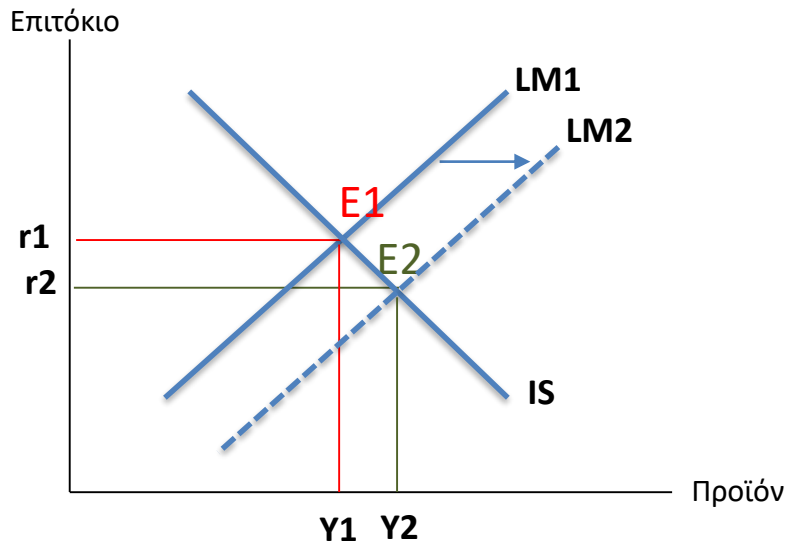
↓
Ανάγκη από μεγαλύτερη ποσότητα χρήματος (μεγαλύτερη ζήτηση χρήματος)

↓
Αύξηση του επιτοκίου

↓
Περιορισμός στην αύξηση του Προϊόντος, όμως το ΑΕΠ αυξάνει από $Y1$ στο $Y2$.

Όσο πιο ελαστική είναι η προσφορά χρήματος, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η αύξηση του ΑΕΠ.

Επίπτωση της Νομισματικής πολιτικής

Αύξηση της ποσότητας χρήματος

Μείωση του επιτοκίου

Αύξηση των επενδύσεων και της κατανάλωσης (δάνεια πιο εύκολα)

Αύξηση του εισοδήματος και της απασχόλησης

Αύξηση της ζήτησης χρήματος

Περιορισμός στην μείωση του επιτοκίου και περιορισμός στην αύξηση των επενδύσεων και του ΑΕΠ.

Αριθμητικό παράδειγμα

Η αγορά αγαθών χαρακτηρίζεται από την συνάρτηση (IS): $Y = 800 - 20r$
και ταυτόχρονα,

η αγορά χρήματος χαρακτηρίζεται από την συνάρτηση (LM): $Y = 600 + 80r$,

(α) Ισορροπία στην οικονομία

Έχουμε ισορροπία στην οικονομία όταν $IS = LM$, δηλαδή:

$$800 - 20r = 600 + 80r \rightarrow 200 = 100r \rightarrow r^* = 200/100 = 2,0$$

Κατά συνέπεια,

$$(IS): Y = 800 - 20 \times 2,0 = 760$$

$$(LM): Y = 600 + 80 \times 2,0 = 760$$

$$\rightarrow Y^* = 760 \text{ (Σημείο } E_1\text{)}$$

β) Μείωση των δημοσίων δαπανών κατά 100

Η νέα συνάρτηση (IS) δίνεται από :

$$Y = 700 - 20r$$

Νέο σημείο ισορροπίας : $r^* = 1,0$

και $Y^* = 660$ (Σημείο E_2)

Η μείωση των Δημοσίων Δαπανών
Οδήγησε σε Ύφεση (μείωση του
Προϊόντος)

